

KLAVIRSKI DUO WITKOWSKI WITKOWSKI PIANO DUO

SREDIŠČE VAŠIH DOŽIVETIJ
AT THE HEART OF YOUR EXPERIENCE

Ljubljana, **20. 6. – 3. 9. 2023**

Ustanoviteljica Festivala Ljubljana je Mestna občina Ljubljana.
The founder of the Ljubljana Festival is the City of Ljubljana.

Mestna občina
Ljubljana

LJUBLJANA
2023

UNESCO
Organizacija za varstvo svetovne dediščine

EUROPEAN
FESTIVALS
ASSOCIATION

EUROPE FOR FESTIVALS
SINCE LABEL 2022-2023

ISP
International Society of Piano

Ljubljana

I FEEL
SLOVENIA

Častni pokrovitelj Ljubljana Festivala 2023 je župan Mestne občine Ljubljana
Zoran Jankovič. / The Honorary Patron of the 2023 Ljubljana Festival is the
Mayor of the City of Ljubljana, Mr Zoran Jankovič.

Ponedeljek, 21. avgust 2023 ob 20.00
Monday, 21 August 2023, at 8.00 p.m.
Križevniška cerkev / Križevniška Church, Križanke

KLAVIRSKI DUO WITKOWSKI WITKOWSKI PIANO DUO

Fabio & Gisele Witkowski

Program / Programme:

F. Schubert: Fantazija v f-molu, D. 940 / *Fantasie in F minor, D. 940*

- I. Allegro molto moderato
- II. Largo
- III. Scherzo. Allegro vivace
- IV. Finale. Allegro molto moderato

S. Barber: Spominki, op. 28 / *Souvenirs, Op. 28*

- I. Waltz
- II. Schottische
- III. Pas de deux
- IV. Two-step
- V. Hesitation Tango
- VI. Galop

D. Milhaud: Vol na strehi, op. 58 / *Le bœuf sur le toit, Op. 58*

O klavirski glasbi **Franza Schuberta** (1797–1828) je L. Dunton Green poetično in natančno zapisal: »Schubertova klavirska glasba je vsa ali skoraj vsa iz raznih odtentkov, natančneje povedano: iz zvočnih in barvnih odtentkov ... Lepota njegovih klavirskih del je v pretanjenem ritmu in zadržanem izrazu.« V Schubertovem opusu je veliko zelo dobrih skladb ne samo za klavir solo, ampak tudi za klavir štiročno, med njimi po svoji lepoti in tehtnosti najbolj

izstopa **Fantazija v f-molu, op. 103, D. 940**. Napisal jo je januarja 1828 (v zadnjem letu svojega življenja) in prvič izvedel spomladni na eni izmed Schubertiad s Franzem Lachnerjem. Fantazija je po značaju tragična in dramatična. Sestavljajo jo štiri povezani stavki: *Allegro moderato* je žalosten, preprost v svoji čustvenosti, *Largo* označujeta divje čustvovanje in dramatična razdvojenost, tretji, *Allegro vivace*, je svetel in živahen. V *Finalu* se najprej oglasi tema iz uvodnega stavka, sledi mogočna dvojna fuga, zasnovana na podlagi druge teme iz prvega stavka. Po obsežnem polifonem klimaksu in kratki pavzi zaslišimo elegični spev žalosti z začetka skladbe. Fantazija je posvečena Karolini, hčerki Schubertovega patrona, vojvode Esterházyja.

Samuel Barber (1910–1981) je eden izmed najpomembnejših ameriških skladateljev 20. stoletja, ki je v času življenja doživel veliko priljubljenost in bil redno izvajan v koncertnih dvoranah ter drugod. Njegovo glasbo odlikujeta izrazita izpovednost in izrazna neposrednost; je spevna, jedrnata in harmonsko bogata. Njegov skladateljski slog uvrščamo med novoromantične, saj se v zvočnosti približuje glasbi poznega 19. stoletja. Leta 1952 je Barber pisal razne duete za klavir štiročno in jih igral s prijateljem. Lincoln Kirstein, koreograf in ustanovitelj Baletnega društva v New Yorku, mu je predlagal, da bi jih orkestral in povezal v balet, kar je Barber tudi storil. Pozneje je partituro priredil za klavir štiročno, orkestralna suita pa je našla pot v koncertne dvorane in se tam ustalila. *Souvenirs* je izpoved Barberjeve velike ljubezni, ki jo je čutil do New Yorka. V njej je poskušal ujeti stari mestni *joie de vivre* – newyorško veselje do življenja, po katerem je bilo znano. Vsak od šestih stavkov, ki sestavljajo suito, temelji na eni plesni obliki. *Valček (Allegro con brio)* se začne z živahnim uvodom in elegantno temo. Celoten stavek je barvit in čustven, zanimivi kromatični vložki pa zvenijo prej kot dobronamerna parodija in čara skladbi ne odvzamejo. *Schottische (Allegro ma non troppo)* je ples, ki naj bi izviral iz češke Bohemije, a so ga posvojila ljudstva severnih dežel, zlasti Skandinavije. Barberjev *Schottische* je prisrčen in nekoliko začinjen z dobro izbranimi disonancami, ki poskrbijo za humoren značaj. *Pas de deux (Adagio)* je najresnejša skladba. V njej se pojavijo temnejši odtenki in dramatičnost, ki jo odene v zapeljivo skrivnostnost. Glasba spretno prehaja od sladkega k strastnemu. Duhoviti *Two-step (Allegro molto)* s svojo živahnostjo in nenavadnimi melodični vragolijami v zgornjem registru gradi prav posebno razigranost in šaljivost. Predzadnji stavek je čudoviti *Hesitation-Tango (Con moto)*. To je sentimentalna, romantična slika gorečega latinskoameriškega plesa, ki kljub vsemu vsebuje pri eksotičnih pasažah z drznimi melodičnimi in harmonskimi preobrti nekaj ironije. *Souvenirs* sklence poskočni *Galop (Allegro molto)*, v katerem se izmenjuje duhovitost Stravinskega in salonski slog – bujna zvočna barvitost in humor. V tem sklepnem stavku tako kot tudi v preostalih stavih te čarobne suite Barber pokaže zelo jasno individualnost svojega skladateljskega glasu.

Francoski skladatelj **Darius Milhaud** (1892–1974) je v letih 1917 in 1918 živel v Braziliji. Po vrnitvi v domači Pariz si ni mogel kaj, da ne bi zbral, kot je dejal, »nekaj ljudskih melodij, tangov, mašišev (zvrst, podobna lambadi, op. p.), samb in celo portugalskih fadov ter jih povezal z rondojsko temo, ki se ponovi po vsakem zaporednem paru«. Tako je leta 1919 nastal komični frivolni balet **Vol na strehi, op. 58 (Le bœuf sur le toit)**, ki je poimenovan po znani brazilski pesmi. Struktura skladbe je še bolj domiselna, kot jo je opisal Milhaud; rondojska tema se pojavi dvanaajstkrat in se vsakič premakne na drugo tonaliteto, za malo terco navzgor. Ta harmonska shema je skladatelju ves čas omogočala mnogoglasje; dve liniji melodije sta potekali vzporedno, vsaka v svoji tonaliteti, kar je živahni partituri dodalo komičnost. Poleg tega je po zgledu brazilske glasbe uporabil sinkopiran ritem ter diatonične melodije. Pesnik, dramatik, ilustrator, oblikovalec Jean Cocteau si je skladbo hitro prisvojil za uprizoritev absurdne predstave, ki je postavljena v ameriško družbeno obrobje v času prohibicije (*The Nothing-Doing Bar*). Nad rezultatom Milhaud ni bil pretirano navdušen, saj je Brazilijo in vse, povezano z njo, oboževal in globoko spoštoval. Cocteaujeva farsa s cirkuškim priokusom pa je bila narejena kot karikatura s prgiščem marginalnih oseb, naperjenih proti policistu, ki je vohljajal okoli bara. Nazadnje so ga obglavili in plesali z njegovo glavo nekakšen Salomin ples. Predstava je bila premierno uprizorjena leta 1920, istega leta je Milhaud napisal še priredbo za klavir štiročno s podnaslovom *Filmska simfonija na južnoameriške melodije*.

Brazilska pianista **Fabio** in **Gisele Witkowski**, ki sta na svetovnih koncertnih odrih znana kot **Klavirski duo Witkowski**, sta se na mednarodni glasbeni sceni uveljavila s svojimi vznemirljivimi in živahnimi koncerti za klavir štiročno ter na recitalih za dva klavirja. Duo nastopa na prestižnih prizoriščih, kot so Kennedyjev center za uprizoritvene umetnosti v Washingtonu, v znameniti Simfonični dvorani v Šanghaju, Vili Musica v Nemčiji, Koncertni dvorani v Shenzhenu, Carnegie Hallu v New Yorku, poleg tega ima recitale v ZDA, Izraelu, Južni Ameriki, Aziji in Evropi. Nastopil je z Državnim simfoničnim orkestrom São Paulo, Simfoničnim orkestrom Hartford, Florentinskim komornim orkestrom ... ter s komornimi zasedbami, kot so Godalni kvarteti Emerson, Guarneri, Fine Arts, São Paulo. Zakonca Witkowski predajata svoje glasbeno znanje tudi na mlajše generacije. Oba poučujeta na Šoli Hotchkiss v Connecticutu, na kateri je Fabio vodja oddelka za vizualne in uprizoritvene umetnosti ter direktor glasbenega programa. Fabio je z odliko diplomiral na Šoli za glasbo Hartt, Gisele pa je magistrirala na Šoli za glasbo v Manhattanu in doktorirala na Šoli za glasbo Hartt. Kot gostujoča umetnika in profesorja sodelujeta na številnih glasbenih festivalih, med drugim na Glasbenem festivalu Amalfi v Italiji, Klavirskem festivalu Gra-

nada v Španiji, Poletnem glasbenem festivalu Wintergreen, Poletnem festivalu Hotchkiss v ZDA ter na glasbenih festivalih São João del Rey, Belém, Londrina in Ourinhos v Braziliji. Trenutno sta sovodji glasbenega programa Hotchkiss v Madridu v Španiji in poletnega klavirskega portala Hotchkiss v ZDA. Zakonca Witkowski sta pogosto povabljeni kot žiranta in gostujoča umetnika na številna mednarodna klavirska tekmovanja (Madrid, Cidade de Ferrol v Galiciji, MozArte v Achnu v Nemčiji ...). Eden od odmevnejših projektov dua je bila izvedba *Pomladnega obredja* Igorja Stravinskega s plesno skupino Bowen McCauley ob stoti obletnici nastanka te mojstrovine. Njihova najnovejša zgoščanka z mladostniškimi komornimi skladbami Georgea Enesca, ki sta jo posnela z Godalnim kvartetom Fine Arts, bo pri založbi Naxos predvidoma izšla ta mesec, ravno pravi čas pred začetkom Festivala George Enescu v septembru.

Metka Sulič

Fabio and Gisele Witkowski are a successful duo, admired by critics and audiences worldwide for their lively and dynamic four-hand performances. The New York Concert Review described them as »displaying a wonderful rubato and exceptionally clear playing with a wonderful sense of tone«. In addition to their performing career, they enjoy a varied academic life and frequently participate as guest artists and judges in international piano competitions. The duo will perform stylistically diverse works, beginning with Schubert's Fantasia in F minor, one of the composer's greatest and most original piano works. The fantasy form with four connected movements is a bridge between the traditional sonata and the freely conceived tone poem. This will be followed by Barber's ballet suite of various popular dances with a comic character. The recital will conclude with a piano performance of Milhaud's The Bull on the Roof, which includes over 20 different Brazilian melodies and many Latin rhythms. (Jan Prepadnik)

Izdal / Published by: **FESTIVAL LJUBLJANA**, avgust / August 2023
 Zanj / For the Publisher: **DARKO BRLEK**, direktor in umetniški vodja, častni član Evropskega združenja festivalov / General and Artistic Director, Honorary member of the European Festivals Association
 Besedila / Texts: **METKA SULIČ, JAN PREPADNIK**
 Prevod / Translation: **AMIDAS, d. o. o.**
 Oblikovanje / Design: **ART DESIGN, d. o. o.**
ljubjanafestival.si
www.facebook.com/ljubjanafestival
www.instagram.com/festival_ljubljana/
www.youtube.com/user/TheFestivalLjubljana

Glavni sponzor / General sponsor:

Sponzorji 71. Ljubljana Festivala / Sponsors of the 71st Ljubljana Festival:

Sponzorji posameznih prireditev / Sponsors of the individual events:

Glavni medijski sponzor / General media sponsor:

Medijski sponzorji / Media sponsors:

Uradna vina / Official wines:

Prijatelji Festivala Ljubljana / Friends of Ljubljana Festival:

Partnerji Ljubljana Festivala / Ljubljana Festival partners:

Uradni prevozniki / Transport partners:

Vstopnice / Tickets: **ljubjanafestival.si**, Eventim, blagajna Križanč, bencinski servisi / Križanke Box Office, gas stations

Več informacij / More information: **ljubjanafestival.si**

Festival Ljubljana si pridržuje pravico do sprememb v programu in prizoriščih. The Ljubljana Festival programme and venues are subject to change.